

## DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf.IV.30.069/2012/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Marjai Zsolt ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek -, a Lengyel Dr. Sebők Katalin ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű, a perben személyesen eljáró III.rendű alperes neve (címe) III. rendű, a I.rendű alperes neve I. rendű alperes által képviselt IV.rendű alperes neve (címe) IV. rendű és a perben személyesen eljáró V.rendű alperes neve (címe) V. rendű alperesek ellen kölcsöntartozás megfizetése iránt indított perében, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2011. október 20-án meghozott, 10.G.40.132/2010/45. számú ítélete ellen, az I. rendű alperes részéről 47. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben, akként változtatja meg, hogy az I. rendű alperest 2007. augusztus 14. napjától kezdődően kötelezi az elsőfokú bíróság által megállapított marasztalási összeg után az elsőfokú ítéletben meghatározott mértékű ügyleti és késedelmi kamat fizetésére, egyebekben pedig az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 508 000 (Ötszáznyolcezer) Ft másodfokú perköltséget, az államnak pedig - az állami adóhatóság külön felhívására - 900 000 (Kilencszázezer) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

Az elsőfokú bíróság a 45. sorszámon meghozott ítéletében kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 29 575 000 Ft-ot és annak 2006. november 30-ától a kifizetés napjáig járó, az ítéletben meghatározott mértékű ügyleti kamatát, valamint az ügyleti kamattal megnövelt tőkeösszeg után 2006. november 30-ától a kifizetés napjáig járó évi 6 % mértékű késedelmi kamatát.

Egyetemlegesen kötelezte továbbá az I., III., IV. és V. rendű alpereseket annak tűrésére, hogy a felperes az I. rendű alperessel szemben fennálló fenti követelését az a-i **..3/.** helyrajzi számú ingatlanak az I. rendű alperes nevén álló 1093/18198-ad, a III. rendű alperes nevén álló 3354/18198-ad, a IV. rendű alperes nevén álló 1200/18198-ad és az V.

rendű alperes nevén álló 2500/18198-ad tulajdoni illetőségekből bírósági végrehajtás útján kielégíthesse.

Az I. rendű alperest 2 000 000 Ft, a III., IV. és V. rendű alpereseket pedig személyenként 31 250 Ft perköltségnek a felperes javára történő megfizetésére kötelezte azzal, hogy ezt meghaladóan a felek a perben felmerült költségeiket maguk kötelesek viselni.

Az ítéletben megállapított, a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényállás a következő volt:

2004. április 29-én a felperes jogelődje, mint kölcsönadó és az I. rendű alperes, mint kölcsönvevő között írásba foglalt kölcsönszerződés jött létre, amellyel a felperes jogelődje a 6/2004. (I.22.) FVM rendelet alapján 30 000 000 Ft, éven túli lejáratú agrár-csatlakozási hitelt nyújtott az I. rendű alperesnek, aki a szerződésben kötelezettséget vállalt arra, hogy a hitel tőkeösszegét és annak a szerződésben meghatározott mértékű (3 havi BUBOR + 2 %) ügyleti kamatát a szerződésben részletezett ütemezés szerint 2009. március 31-ig visszafizeti a felperes jogelődjének.

A kölcsönszerződésben a felek meghatározták a tőketörlesztések esedékességi időpontjait, továbbá rögzítették, hogy az ügyleti kamat naptári hónaponként utólag, a hónap utolsó napján válik esedékessé.

A kölcsönszerződés 1. számú „függelékét” képező, a felperes jogelődje által összeállított „Általános Szerződési Szabályok” - egyebek mellett - tartalmazták továbbá, hogy törlesztési késedelem esetén a felperes jogelődje a kölcsön lejárt tőkerésze után a lejárt tőkére vonatkozó ügyleti kamaton felül évi 6% késedelmi kamatot számít fel.

Az I. rendű alperesnek a fenti kölcsönszerződésben vállalt fizetési kötelezettsége teljesítésének biztosítására a felperes jogelődje 2004. április 29-én keretbiztosítéki jelzálogszerződést kötött az **A.** külterületén található **„3/.** helyrajzi számú, 18 hektár, 9 321 m<sup>2</sup> térmértékű ingatlan tulajdonostársaival, amely jelzálogszerződés alapján az I. rendű alperes 1093/18198-ad, a III. rendű alperes 3354/18198-ad, a IV. rendű alperes 1200/18198-ad és az V. rendű alperes 2500/18198-ad tulajdoni illetőségeire az illetékes földhivatal a keretbiztosítéki jelzálogjogot 30 000 000 Ft és járulékai erejéig 2004. június 5-én bejegyezte az ingatlan-nyilvántartásba.

Az I. rendű alperes a felperes jogelődjével megkötött kölcsönszerződésben vállalt fizetési kötelezettsége biztosítására 2004. április 29-én egy készfizető kezesi nyilatkozatot is aláírt, amelyben az általa felvett 30 000 000 Ft kölcsön és járulékai visszafizetésére vállalt készfizető kezességet.

A 2004. április 29-én létrejött kölcsönszerződést a szerződő felek a tőketartozás törlesztő részleteinek összegét illetően 2004. december 30-án módosították, a szerződés egyéb rendelkezéseit ugyanakkor a módosítás nem érintette.

Az I. rendű alperes a kölcsönszerződésben vállalt fizetési kötelezettségét 2006. november 30-a után nem teljesítette, az ezt követően esedékessé vált részleteket a felperesnek nem fizette meg.

Az elsőfokú bíróság tényállásként állapította meg továbbá, hogy a Nyíregyházi Városi Bíróság előtt .... számon büntető eljárás volt folyamatban - többek között - **V. T.** I. rendű és **B. Sz.** III. rendű vádlottakkal szemben, akik a perbeli kölcsönszerződés megkötésének időpontjában a felperesi takarékszövetkezet, illetőleg az **A. Szövetkezet** elnökei voltak. A büntető perben eljáró bíróság mindkét érintett vádlott bűnösségét jogerősen megállapította, egyebek mellett arra hivatkozással, hogy **V. T.** több alkalommal megszegte a takarékszövetkezet hitelezési szabályzatát, ennek során 12 olyan hitel folyósításában közreműködött, amelyeknél elmaradt a korábbi kölcsönök összesítése, illetőleg **V. T.** a takarékszövetkezet nevében hét esetben jogosulatlanul állított ki bankgaranciát.

A felperes a jelen perben előterjesztett, módosított keresetében egyrészt azt kérte, hogy a bíróság kölcsöntartozás címén kötelezze az I. rendű alperest 29 575 000 Ft és annak 2006. november 30-ától a kifizetés napjáig járó, a kölcsönszerződésben meghatározott mértékű ügyleti kamatának, valamint az ügyleti kamattal növelt tőkeösszeg évi 6%-kal növelt késedelmi kamatának a megfizetésére.

Kérte továbbá, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az alpereseket annak tűrésére, hogy az I. rendű alperessel szemben fennálló fenti követelését az **a-i ..3/.** helyrajzi számú ingatlannak az alperesek nevében álló tulajdoni illetőségekből bírósági végrehajtás útján kielégíthesse.

Az I. rendű alperes az érdemi ellenkérelmében a vele szemben előterjesztett valamennyi kereseti kérelemnek az elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés megkötése során megtévesztették, mivel ő a szerződést abban a hiszemben írta alá, hogy a kölcsön összegének 80%-áig a felperes bankgaranciát vagy kezességet vállal, ezért az esetleges „fizetési nehézség” esetén őt csak a kölcsönösszeg 20%-ának erejéig terheli felelősség.

Álláspontja szerint a tévedés, illetve a megtévesztés tényét támasztotta alá a kölcsönszerződés mellékletét képező készfizető kezesi nyilatkozat, amelyben ő a saját fizetési kötelezettségéért vállalt kezességet.

Az I. rendű alperes a fentiekre hivatkozással a per során tévedés, illetve megtévesztés címén megtámadta a felperes jogelődjével kötött kölcsönszerződést és annak érvénytelenségére hivatkozással kérte a vele szemben előterjesztett valamennyi kereseti kérelemnek az elutasítását.

A III., IV. és V. rendű alperesek a saját vonatkozásukban ugyancsak a kereset elutasítását kérték arra hivatkozással, hogy a felperes jogelődje és az I. rendű alperes között létrejött kölcsönszerződés érvénytelenségére tekintettel az általuk megkötött keretbiztosítéki jelzálogjog szerződés is érvénytelen.

Az elsőfokú bíróság a felperes módosított keresetét valamennyi alperes tekintetében alaposnak találta, ezért az alpereseket a felperes módosított keresetében foglaltak szerint marasztalta.

Az ítélete indokolásában megállapította, hogy a felperes jogelődje és az I. rendű alperes között a Ptk. 523. § (1) bekezdésében meghatározott kölcsönszerződés jött létre, amely szerződés megkötését a felperes teljes bizonyító erejű magánokirattal igazolta. Tekintettel

arra, hogy az okiratokon található aláírások valóságát az I. rendű alperes az eljárás során nem vitatta, a felperes részéről csatolt okirati bizonyítékokkal szemben már az I. rendű alperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alakilag szabályos formában létrejött szerződés az általa hivatkozott akarati hibák miatt érvénytelen. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint azonban az I. rendű alperes a tévedéssel, illetve megtévesztéssel kapcsolatos állításait a per során nem bizonyította. Ezzel összefüggésben utalt egyrészt arra, hogy a szerződést a felperes jogelődje nevében aláíró **V. T.**, valamint az **A. Szövetkezet** képviseletében eljáró **B. Sz.** a tanúkenti meghallgatásuk során tagadták, hogy olyan jellegű tájékoztatást adtak az I. rendű alperesnek, hogy a hitel összegének csupán a 20%-át kell majd visszafizetni. Utalt arra is, hogy az állítólagos garanciavállalás, illetőleg kezességvállalás tartalma tekintetében az I. rendű alperes a per során maga is ellentmondó nyilatkozatokat tett.

Kifejtette továbbá, hogy az egyik szerződéskötő fél tévedése vagy megtévesztése csak abban az esetben eredményezi a szerződés érvénytelenségét, ha a tévedését vagy megtévesztését a másik fél okozta, illetőleg felismerhette. A jelen perben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azonban az I. rendű alperessel szerződő takarékszövetkezet terhére ilyen magatartást nem lehetett megállapítani. Arra tekintettel pedig, hogy az I. rendű alperes a kereset elutasításának indokaként a kölcsönszerződés érvénytelenségére sikertelenül hivatkozott, a III., IV. és V. rendű alperesek azonos tartalmú védekezése sem vezethetett eredményre.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. rendű alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan pedig az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

Az I. rendű alperes a fellebbezésében is fenntartotta azt az állítását, hogy a szerződéskötés során megtévesztették, ezért az általa aláírt kölcsönszerződés a Ptk. 210. §-ában foglaltak alapján érvénytelen.

Ismételten hivatkozott arra, hogy a kölcsönszerződést abban a tudatban írta alá, hogy ahhoz - az abba foglalt kötelezettségvállalás 80%-a erejéig-állami garancia, illetőleg kezességvállalás kapcsolódik.

Állította, hogy **V. T.**-t és **B. Sz.**-t - a büntetőjogi felelősségre vonásuk miatt - a jelen perben nem lehetett érdektelen tanúknak tekinteni, az eljárás során ugyancsak meghallgatott **G. L.** és **D. T.** tanúk vallomásai pedig alátámasztották azt az állítását, hogy a szerződéskötés során „elhangzott állami garancia vagy készfizető kezességvállalás is”, ezért - álláspontja szerint - a felperes jogelődje részéről történt megtévesztést a perben bizonyítottak kellett tekinteni.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helyes indokai alapján történő helybenhagyását és az I. rendű alperesnek másodfokú perköltség fizetésére kötelezését kérte.

Utalt arra, hogy az I. rendű alperes részéről hivatkozott állami garanciavállalás vagy kezességvállalás esetleges fennállta semmiben nem befolyásolta az I. rendű alperes fizetési kötelezettségét, mivel az állítólagos biztosítékot nyújtó szervezet esetleges teljesítése esetén a kifizetést teljesítő szervezet megtérítési igényét ugyancsak a felperesnek kellett volna érvényesítenie az I. rendű alperessel szemben.

A III., IV. és V. rendű alperesek a fellebbezésre nem nyilatkoztak.

Az ítéltábla a felperes 2009. szeptember 14-én keltezett beadványához mellékelt okiratok, valamint a felperes és az I. rendű alperes képviselőinek a másodfokú tárgyaláson tett nyilatkozatai alapján az elsőfokú bíróság részéről megállapított tényállást a következőkkel egészíti ki:

A felperes a 2007. augusztus 3-án keltezett, és az I. rendű alperes részére 2007. augusztus 6-án kézbesített levelében a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta és felszólította az I. rendű alperest, hogy a szerződésből eredő teljes tartozását a felmondás kézhezvételét követő 8 napon belül fizesse meg, amely felszólításnak az I. rendű alperes nem tett eleget.

A felperes a másodfokú tárgyaláson a keresetét akként módosította, hogy az I. rendű alperest 2007. augusztus 14. napjától kezdődően kérte kötelezni ügyleti, illetve késedelmi kamat fizetésére.

Az így kiegészített tényállásra is figyelemmel az I. rendű alperes fellebbezése a per fő tárgya tekintetében alaptalan, a kamatfizetés kezdődő időpontja tekintetében azonban alapos.

Az ítéltábla mindenekelőtt arra mutat rá, hogy mivel az I. rendű alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a rá vonatkozó valamennyi rendelkezését támadta, a fellebbezése a vele egységes pertársaságot alkotó III., IV. és V. rendű alperesekre is kihatott. Ezért az ítéltábla a jelen másodfokú határozatával az elsőfokú bíróság ítéletét a teljes terjedelmében felülbírált.

Ennek eredményeként pedig azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a per fő tárgya tekintetében a tényállást a szükséges mértékben feltárta, azt helyesen állapította meg és helytállóak voltak az így megállapított tényállásból levont jogi következtetései is.

A kölcsönszerződés létrejöttét és az abban megjelölt 30 000 000 Ft-nak az átvételét az I. rendű alperes a per során maga is elismerte. Erre tekintettel pedig - figyelemmel a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglaltakra - már valóban az I. rendű alperest terhelte annak bizonyítás, hogy a szerződéskötés során a felperes jogelődje őt megtévesztette, illetőleg valamely lényeges körülmény tekintetében tévedésbe ejtette, ezért a szerződés érvénytelen.

Az elsőfokú bíróság a perben rendelkezésére állt bizonyítékok okszerű értékelésével és mérlegelésével, helyesen állapította meg, hogy az I. rendű alperes a szerződés akarati hibáira vonatkozó állításait a per során nem bizonyította.

Helytállóan hivatkozott az elsőfokú bíróság az ítélete indoklásában arra is, hogy az I. rendű alperes az általa hivatkozott akarati hibák alapjául szolgáló tényeket sem jelölte meg egyértelműen, illetőleg e tekintetben a saját nyilatkozatai is ellentmondásosak voltak.

(A 2010. október 19-én keltezett beadványában az I. rendű alperes a kölcsönszerződés érvénytelenségének ténybeli alapjaként még arra hivatkozott, hogy a szerződéskötés során

a felperes arról tájékoztatta, hogy „a takarékszövetkezet bankgaranciát vállal, a jogszabály alapján a követelés

80%-áig". A 2010. november 22-én keltezett beadványában pedig már azt állította, hogy a felperestől kapott tájékoztatás alapján a szerződést abban a tudatban írta alá, hogy annak „a **H. Rt.** vagy **A. H. Alapítvány**" kezességvállalása is a részét képezi.)

Rámutat ugyanakkor az ítéletábra, hogy az I. rendű alperes fenti hivatkozásai az abban foglalt állítások valódisága esetén sem eredményezhették volna a vele szemben előterjesztette kereset elutasítását.

Az I. rendű alperes részéről állított állami garancia- vagy kezességvállalás esetleges fennállása ugyanis az I. rendű alperesnek a kölcsönszerződésben vállalt fizetési kötelezettségét nem érintette, annak léte az I. rendű alperes szempontjából csupán azzal a következménnyel járt volna, hogy amennyiben a garanciát (kezességet) vállaló szervezet helyette teljesít a felperesnek, az így kifizetett összeget ő már nem a felperesnek, hanem a helyette teljesítő szervezetnek lett volna köteles visszafizetni.

Azt pedig maga az I. rendű alperes sem állította - még kevésbé bizonyította -, hogy a szerződéskötés során a felperestől olyan tájékoztatást kapott, hogy a garanciát (kezességet) vállaló szervezet helytállása esetén neki nincs megtérítési kötelezettsége.

Rámutat az ítéletábra arra is, hogy a kölcsönszerződés esetleges érvénytelenségnek megállapítása esetén - önmagában erre a tényre tekintettel - az I. rendű alperessel szemben előterjesztett kereset elutasítására jogszerűen nem kerülhetett volna sor.

Annak következtében ugyanis, hogy az I. rendű alperes a kölcsönszerződésben megjelölt 30 000 000 Ft-ot - nem vitásan - megkapta, a szerződés esetleges érvénytelenségének megállapítása csupán azzal a következménnyel járt volna, hogy a felperes nem a Ptk. 523. § (1) bekezdése, hanem a Ptk. 237. § (1) bekezdése alapján, az eredeti állapot helyreállítása címén kérhette volna az

I. rendű alperes kötelezését a kölcsön tőkeösszegének és annak a Ptk-ban meghatározott mértékű késedelmi kamatának a visszafizetésére.

Az I. rendű alperes azonban a per során a szerződés érvénytelenségével kapcsolatos állításait nem bizonyította. Azt pedig, hogy az I. rendű alperes tökéletesen tisztában volt a kölcsönszerződés tartalmával, az elsőfokú bíróság ítéletében megjelölt indokokon túlmenően alátámasztotta az is, hogy az I. rendű alperes az általa megfizetett törlesztő részletek után az állami kamattámogatást igénybe vette, a felperes felmondásának kézhezvételét követően pedig - a 2008. február 20-án felvett „feljegyzés” elnevezésű okiratban - a tartozása jogalapját és összegét egyaránt elismerte és vállalta annak 2008. március 30-áig történő kiegyenlítését.

A III., IV. és V. rendű alperesek a per során önálló védekezést nem terjesztettek elő és az I. rendű alperes érvénytelenségi kifogására hivatkozással kérték a felperesnek a velük szemben előterjesztett - a Ptk. 251. § és

255. §-ára alapított - kereseti kérelmének az elutasítását, amely védekezésük megalapozatlanságát az elsőfokú bíróság - az I. rendű alperes érvénytelenségi kifogásának alaptalanságára hivatkozással - ugyancsak helyesen állapította meg.

Az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényállás alapján azonban tévesen kötelezte az I. rendű alperest a keresetben megjelölt teljes tartozás után 2006. november 30. napjától kezdődően ügyleti, illetve késedelmi kamat fizetésére.

Annak következtében ugyanis, hogy a felperes az ügyleti, illetőleg késedelmi kamat iránti igényét nem a kölcsönszerződésben meghatározott törlesztő részletekhez igazodóan, hanem a még fennálló teljes tartozás összege után terjesztette elő, a kamatfizetés kezdő időpontjának meghatározás során nem annak kellett jelentőséget tulajdonítani, hogy az I. rendű alperes mikortól kezdődően nem teljesítette a szerződés szerinti törlesztő részleteket, hanem annak, hogy a szerződés alapján fennálló teljes tartozása mikor vált esedékessé, illetőleg azt a felperes mikor tette lejárttá.

A tartozás teljes összegének esedékessé válásáig (lejárttá tételéig), ugyanis a felperes jogszerűen csak a már esedékessé vált egyes részletek után tarthatott volna jogszerűen igényt ügyleti, illetőleg késedelmi kamatra.

A felperes azonban a kamat iránti igényét nem az egyes törlesztő részletek esedékességéhez igazodóan, hanem a fennálló teljes tartozás összege után terjesztette elő, amely igényét csak a szerződésből eredő teljes követelésének esedékessé válásától kezdődően lehetett jogszerűnek tekinteni.

Ez az időpont - a jelen másodfokú határozattal kiegészített tényállás szerint - 2007. augusztus 14. volt, amikor az I. rendű alperesnek szabályszerűen kézbesített felmondásban megjelölt 8 napos teljesítési határidő lejárt.

(A felperes képviselője a másodfokú tárgyaláson a keresetét a kamatfizetési kezdő időpontja tekintetében maga is erre az időpontra módosította.)

Mindezekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben, akként változtatta meg, hogy az I. rendű alperest 2007. augusztus hó 14. napjától kezdődően kötelezte az elsőfokú bíróság által megállapított marasztalási összeg után az elsőfokú ítéletben meghatározott mértékű ügyleti és késedelmi kamat fizetésére, egyebekben pedig az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az I. rendű alperes fellebbezése a per fő tárgya tekintetében alaptalan volt, ezért az ítéletábra a másodfokú eljárásban is túlnyomó részben pervesztes I. rendű alperest kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperesnek a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjból származó perköltségének a megfizetésére, amelynek az összegét az ítéletábra a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) és b) pontjaiban, az (5) és (6) bekezdésben, valamint a 4/A. §-ban foglaltak alapján határozta meg.

„Az illetékekről” szóló többször módosított 1990. XCIII. törvény (Itv.) 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazott 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésében, a 15. § (3) bekezdésében, valamint a Pp. 78. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a per fő tárgya tekintetében eredménytelen fellebbezést előterjesztő I. rendű alperes köteles továbbá megtéríteni az államnak az illetékfeljegyzési joga folytán előzetesen le nem rótt, a 29 575 000 Ft fellebbezett érték alapul vételével, az Itv. 46. § (1) bekezdésében foglaltak szerint meghatározott fellebbezési eljárási illetéket.

D e b r e c e n, 2012. augusztus 29.

Dr. Szűcs Lajos a tanács elnöke - előadó bíró, Dr. Madarász Anna bíró,  
Dr. Drexlerné dr. Karcub Edit bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -